

*В. І. Гайдай,
аспірант кафедри публічної політики та політичної аналітики,
Національна академія державного управління при Президентові України, м. Київ
ORCID ID: 0000-0003-4441-6596*

DOI: 10.32702/2306-6814.2019.17.69

МЕХАНІЗМИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПДФО В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ВЛАДИ В УКРАЇНІ

V. Haidai,
Postgraduate student of the Department of Public Policy and Political Analytics,
National Academy of Public Administration under the President of Ukraine, Kyiv

MECHANISMS OF STATE REGULATION OF THE INCOME TAX OF INDIVIDUALS IN THE CONDITIONS DECENTRALIZATION OF POWER IN UKRAINE

Статтю присвячено теоретичному обґрунтуванню та осмисленню механізмів державного регулювання ПДФО в сучасних умовах господарювання. Розглянуто особливості механізмів справляння (нарахування та сплати) податку з доходів фізичних осіб у зв'язку з бюджетною децентралізацією та перспективи підвищення ефективності фіскальної й соціально-регулятивної ролі цього податку в Україні. Виокремлено спільні та відмінні ознаки сплати податку з доходу фізичних осіб в Україні та країнах ЄС, розкрито механізми сплати цього податку. Класифіковано основні елементи сплати податку, охарактеризовано динаміку максимальних і мінімальних ставок податку.

В історичному аспекті проаналізовано виникнення та розвиток податкової форми в розрізі змін законодавства та на основі нормативно-правових актів, які регулюють процес нарахування та сплати податку на доходи фізичних осіб. Встановлено зростання ролі ПДФО в надходженнях до бюджету України. Розглянуто законодавчі зміни щодо оподаткування доходів фізичних. Відповідно до нормативно-правових актів встановлено зміни щодо зарахування та перерозподілу ПДФО між бюджетами різних рівнів.

Проаналізовано проблеми щодо справляння податку з доходів фізичних осіб та сформовано рекомендації щодо вдосконалення механізмів оподаткування доходів громадян в Україні.

The article is devoted to theoretical justification and understanding of mechanisms of state regulation of PIT in modern economic conditions. The peculiarities of the mechanisms of collection (calculation and payment) of the tax on personal income in connection with the budgetary decentralization and the prospects of increasing the efficiency of the fiscal and socio-regulatory role of this tax in Ukraine are considered.

The mechanisms of state regulation of tax on personal income are defined, namely: legal, economic, institutional and motivational.

Legal mechanisms are carried out by adopting statutory regulations.

Economic mechanisms are based on approaches in the process of administration, redistribution of tax in order to achieve a certain economic effect.

Institutional systems of regulation are the interaction of State and local authorities through an organizational system of ties and legal norms.

Motivational mechanisms are in the growth of motivation of local self-government bodies to the development of democracy and local self-government.

The common and distinctive signs of payment of income tax on private individuals in Ukraine and EU countries, revealed payment mechanisms of this tax are singled out.

It was established that in the countries of the European Union there is different from the Ukrainian tax system, namely:

There is a progressive system, under which the principle "who earns more — pay more" is implemented.

Local self-government bodies, depending on their needs, can independently adjust the tax rate.

The main items of tax payment are classified, the dynamics of maximum and minimum tax rates are described.

In historical aspect, the emergence and development of tax forms in the context of changes in legislation and on the basis of normative legal acts regulating the process of calculation and payment of personal income tax are analyzed. The growth of the PFD in the revenues to the budget of Ukraine was established. Legislative changes regarding taxation of physical incomes are considered. According to the normative legal acts the changes on crediting and redistribution of PIT between budgets of different levels are established.

There are analyzed problems of tax on personal income and the recommendations for improving the mechanisms of taxation of citizens' incomes in Ukraine were formed.

Ключові слова: податок на доходи фізичних осіб, елементи оподаткування, мінімальні та максимальні ставки, механізми оподаткування.

Key words: personal income tax, elements of taxation, minimum and maximum rates, taxation mechanism.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Сучасна соціально-економічна ситуація в Україні потребує швидких трансформаційних змін, структурних реформ спрямованих на розбудову конкурентоздатної ринкової економічної системи. Досягнення кардинальних зрушень в економіці можливе лише за умови активного державного регулювання її найважливіших секторів, зокрема фінансового. Водночас здійснення реформ повинно зробити економіку ефективною і соціально орієнтованою як для суспільства, так і для держави.

Науковими дослідженнями у сфері державного управління доведено, що в країнах із трансформаційною економікою необхідність державного регулювання вища, оскільки самоорганізація властива досить стійким системам і малоефективна в період переходу від однієї системи до іншої, загостренням соціальних проблем. Функція держави при цьому стимулювати, сприяти трансформаційним процесам, реформам, надавати економічним процесам чіткої спрямованості відповідно до цілей, завдань, потреб та інтересів країни.

Однією з найбільш важливих реформ в Україні є реформа децентралізації владних та фінансових повноважень держави на користь місцевого самоврядування. Фінансовий аспект цієї реформи є одним із найсуттєвіших, від якого, у великій мірі, залежить успішність проведення самої реформи. Варто зазначити, що податки — це головний фінансовий метод мобілізації державних доходів, податки є вагомим засобом формування доходів державного та місцевих бюджетів.

Серед визначальних податків які забезпечують формування місцевих бюджетів є податок на доходи фізичних осіб (далі — ПДФО), який водночас виконує роль соціального регулятора, оскільки стосується кожного члена суспільства. В Україні для розвитку конкурентоспроможної соціально-орієнтованої економіки варто здійснювати ефективне реформування системи оподат-

кування в цілому, і, зокрема, модернізацію механізмів державного регулювання ПДФО. Це забезпечить виконання справедливих соціально-економічних функцій держави і неминуче призведе до росту добробуту населення, збільшення довіри громадян до органів публічної влади.

АНАЛІЗ ПУБЛІКАЦІЙ ЗА ПРОБЛЕМАТИКОЮ ДОСЛІДЖЕННЯ

Вагомий внесок у дослідження проблем державного регулювання соціально-економічним розвитком зробили такі відомі вчені, як: О. Бойко-Бойчук, В. Гриньова, Л. Дідківська, В. Малиновський, І. Розпутенко, Р. Рудницька, Д. Стеченко, О. Федорчак, Н. Харченко, Ю. Бажал, О. Білорус, В. Геєць, Н. Гончарова, А. Гриценко, М. Долішній, М. Данько, С. Дорогунцов, Д. Євдокимова, І. Лукинов, Д. Лук'яненко, А. Мар'єнко, Б. Панасюк, Ю. Пахомов, В. Пономаренко, А. Поручник, М. Соколик, М. Чумаченко, А. Філіпенко, О. Чечель.

Водночас огляд наукових публікацій свідчить про те, що основні кластери механізмів державного регулювання ПДФО в умовах децентралізації ще не достатньо глибоко та повно розкриті. Актуальним залишається питання розробки ефективних економічних, правових, інституційних, мотиваційних механізмів державного регулювання фінансів в умовах децентралізації влади і управління. Це і обумовлює необхідність більш глибоких досліджень у цьому напрямі.

МЕТА ДОСЛІДЖЕННЯ

Метою статті є аналіз правових, економічних, інституційних та мотиваційних механізмів державного регулювання ПДФО в контексті здійснення реформи децентралізації, оцінка структури механізмів державного регулювання ПДФО, розроблення пропозицій щодо удосконалення механізмів стягнення ПДФО в Україні.

Таблиця 1. Основні елементи сплати податку з доходів фізичних осіб в Україні

Назва	Сутність
Суб'єкт оподаткування	1. Резиденти – фізичні особи (доходи, отримані з джерела їхнього походження в Україні, та іноземні доходи). 2. Нерезиденти – фізичні особи (доходи, отримані з джерела їхнього походження в Україні). 3. Податкові агенти
Об'єкт оподаткування	Об'єктом оподаткування резидента є: 1. Загальний місячний (річний) оподатковуваний дохід. 2. Доходи з джерела їхнього походження в Україні, які остаточно оподатковуються під час їх нарахування. 3. Іноземні доходи – прибутки, отримані з джерел за межами України. Об'єктом оподаткування нерезидента є: 1. Загальний місячний (річний) оподатковуваний дохід із джерела його походження в Україні. 2. Доходи з джерела їхнього походження в Україні, які остаточно оподатковуються під час їх нарахування
Податкова база	Базою оподаткування є загальний оподатковуваний дохід – будь-який дохід, який підлягає оподаткуванню, нарахований на користь платника податку протягом звітного податкового періоду
Ставка податку	Ставка податку становить 18% бази оподаткування щодо доходів заробітної плати, інших заохочувальних та компенсаційних виплат або інших виплат і винагород, які нараховуються платнику у зв'язку з трудовими відносинами та за цивільно-правовими договорами. Ставка податку становить 5 % бази оподаткування у випадках - для доходів у вигляді дивідендів по акціях та корпоративних правах, нарахованих резидентами - платниками податку на прибуток підприємств (крім доходів у вигляді дивідендів по акціям, інвестиційним сертифікатам, які виплачуються інститутами спільного інвестування). Ставка податку становить 0% бази оподаткування – для об'єктів спадщини, що успадковується членами сім'ї спадкодавця першого та другого ступенів споріднення
Порядок нарахування	Резиденти сплачують податок з усіх доходів, отриманих із джерела їхнього походження як в Україні, так і за кордоном. Водночас у них залишається можливість врахувати податок, сплачений за кордоном, у визначенні в декларації річної суми податку, що підлягає сплаті в бюджет. Нерезидент платить податок також за чинним сьогодні принципом – тільки з доходів, одержаних в Україні

купність норм та принципів щодо визначення ставки податку, об'єкту оподаткування, пільг, які повинні врегулювати суспільні відносини.

Соціальна — зачіпає інтереси економічно активного населення країни, згладжує нерівність у доходах, яка існує між різними соціальними групами (хто заробляє більше — більше платить), впливає на рівень заощаджень населення, обсяг, динаміку і структуру внутрішнього попиту, якість життя, демографічні та інші показники соціальної сфери. У разі зменшення ставки податку збільшується попит на товари та послуги, створюються умови для збільшення заощаджень, і навпаки у разі збільшення ставки податку, платник податку сплачує з свого доходу в бюджет більше — залишаючи для власного споживання менше.

Через ПДФО реалізується зв'язок громадян-платників з державою (в особі фіскальних органів) і місцевими органами самоврядування, тим самим громадяни стають причетними

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Податок на доходи фізичних осіб (ПДФО) — одне з основних джерел доходів бюджету держави, місцевих бюджетів, яке використовується для регулювання доходів і накопичень різних соціальних груп населення.

Державне регулювання ПДФО в умовах децентралізації влади — це політико-економічний процес, що ґрунтується на реалізації відповідної державної податкової політики як сукупності форм і методів державного впливу на суб'єктів оподаткування та отримувачів податків. Мета державного регулювання ПДФО, яке здійснюється за допомогою прийняття нормативно-правових актів, полягає у визначенні оптимальної моделі розвитку взаємовідносин, що складаються при адмініструванні та розподілі цього податку. Державне регулювання виявляється також у встановленні законодавчих нормативів, правил, вимог та процедур адміністрування та перерозподілу ПДФО.

Податку на доходи фізичних осіб як економічній категорії властиві такі характеристики:

Фінансово-економічна — відчужуються частина отриманого доходу платника на користь держави, органів місцевого самоврядування, для виконання ними своїх функцій. Тобто є платою громадянина за послуги Держави.

Політична — узгоджуються інтереси різних верств суспільства. Тобто виробляється та реалізовується су-

до формування доходів бюджету і набувають прав для контролю за ефективним використанням державних ресурсів.

У сучасних умовах поряд з фіскальною особливу увагу держава повинна приділяти регулюючій функції ПДФО, бо податок чинить серйозний вплив на рівень і структуру доходів населення, його платоспроможний попит.

Значущість ПДФО обумовлена тим, що він:

- 1) безпосередньо зачіпає інтереси всіх без винятку верств економічно активного населення країни;
- 2) один з основних податків, який дозволяє в максимальному ступені реалізувати основні принципи оподаткування: справедливості і рівномірності розподілу податкового тягаря;
- 3) дозволяє змінювати розмір кінцевих доходів населення без зміни відповідності між результатами праці та її оплатою;
- 4) впливає на структуру кінцевих доходів населення, а отже, і на структуру потреб населення;
- 5) дозволяє обкладати доходи, які отримуються з різних джерел [9].

Прийняття законодавчо-нормативних актів формує правовий механізм державного регулювання ПДФО, який зумовив появу та розвиток податку.

Мотиваційні механізми адміністративно-фінансової децентралізації в Україні заключаються в зростанні мотивації органів місцевого самоврядування до розбудови демократії та розвитку місцевого самоврядуван-

ня через покращення умов життя громадян, підвищення якості та кількості соціальних послуг, які надаються жителям громад, у зв'язку збільшенням доходів місцевих бюджетів у тому числі від надходжень ПДФО.

Систему прибуткового оподаткування громадян в Україні було запроваджено із середини 1991 р. наслідок ухвалення Закону Української РСР "Про прибутковий податок з громадян Української РСР, іноземних громадян та осіб без громадянства" від 5 липня 1991 р.

З 26 грудня 1992 р. система оподаткування фізичних осіб регулювалась Декретом Кабінетом Міністрів України "Про прибутковий податок з громадян", який діяв до 1 січня 2004 року. За цей період часто відбувалась зміна ставок прибуткового податку з громадян вбік збільшення — іноді по кілька разів на рік. Це було обумовлено розвитком ринкових відносин, зміною форми одержання доходу, необхідністю вирівнювання доходів малозабезпечених і високозабезпечених верств населення за допомогою прогресивної шкали ставок. Але попри збільшення ставок майже удвічі, доходи бюджету від прибуткового податку з громадян в цей період зменшились. Це сталося внаслідок ухилення громадян від сплати ПДФО.

У травні 2003 р. було ухвалено Закон України "Про податок з доходів фізичних осіб", яким передбачено суттєві зміни в механізмі справляння податку з доходів фізичних осіб. Декрет Кабінету Міністрів України "Про прибутковий податок з громадян" втратив чинність, за винятком норм розділу IV у частині оподаткування доходів фізичних осіб від зайняття підприємницькою діяльністю. Основними нововведеннями цього закону стала відмова від прогресивної шкали оподаткування доходів фізичних з максимальної ставкою 40 % та встановлення єдиної податкової ставки оподаткування сукупного місячного (річного) доходу у розмірі 15 %, а на період з 1 січня 2004 року по 31 грудня 2006 року — 13 %.

З 01.01.2011 р. в Україні порядок нарахування та сплати податку на доходи фізичних осіб регулюється розділом IV Податкового кодексу України (далі — ПКУ) від 02.12.2010 р. № 2755-VI (із змінами). Механізм державного регулювання нарахування і стягнення податку на доходи фізичних осіб повинен базуватися на складових елементах системи оподаткування та чинному податковому законодавстві (табл. 1).

З прийняттям ПКУ з 1 січня 2011 р. в Україні почало діяти малопрогресивне оподаткування фізичних осіб. Була встановлена основна ставка податку, а саме 15 % бази оподаткування щодо доходів, які не перевищували 10 мінімальних зарплат. У разі якщо загальна сума отриманих платником податку доходів у звітному податковому місяці перевищує десятикратний розмір мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня звітного податкового року, ставка податку становила 17 % (20 % з 01 січня 2015 р.) суми перевищення. Ця норма мала б забезпечити рівномірність податкового навантаження, проте проблемою залишалось приховування (тінізація) доходів у вигляді заробітної плати. Роботодавці платити неофіційні доходи праців-

Таблиця 2. Надходження ПДФО, млрд грн

Роки	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Надходження ПДФО в місцеві бюджети	54,0	61,1	64,6	62,6	54,9	78,9	110,7	135,6
Надходження ПДФО в Державний бюджет	6,2	7,0	7,6	12,6	45,1	59,8	75,0	91,1

никам з метою ухилення від оподаткування. Ситуація з приховуванням доходів призводить до того, що соціально-регулятивна функція податку на доходи фізичних осіб реалізувалася недостатньо ефективно.

В Україні основна частина населення отримувала доходи, що не перевищують встановлену межу у 10 розмірів мінімальних зарплат і відповідно, основна ставка за якою сплачували податок була в розмірі 15 %, однак діапазон встановленого доходу достатній для того, щоб однакова відсоткова ставка по-різному впливала на рівень життя окремого платника податку. Одна ставка оподаткування може для незначних доходів відбирати, наприклад, усі кошти для накопичення та ще й частину коштів, призначених для споживання, а для великих доходів ця сама ставка відбиратиме лише незначну частину коштів, призначених для інвестування. Таким чином, в Україні розвинено лише фіскальну функцію податку, без врахування соціально-регулятивної функції податку на доходи фізичних осіб.

Економічний механізм базується на підходах щодо процесу адміністрування, перерозподілу податку з метою досягнення певного економічного ефекту. Фіскальне значення податку полягає у фінансуванні доходів бюджету. Податок на доходи фізичних осіб є однією з основних статей податкових надходжень в Україні (табл. 2).

Номінальні надходження ПДФО до Зведеного бюджету України (далі — ЗБУ) зросли із 60,2 млрд грн за 2011 року до 226,7 млрд грн за 2018 рік.

Особливо різке зростання номінальних надходжень спостерігалось починаючи з 2015 року. Так, якщо в середньому щорічний темп приросту сукупних надходжень ПДФО до ЗБУ в 2011—2014 роках складав 6—7 %, то в 2015 році — вже 25 %, а в 2016 році — 39 %, в 2017 — 33,7 %, в 2018 — 22,12 %.

Попередньо може скластися враження, що ефекти податкових реформ 2014—2016 років були лише позитивними. Проте більш детальний аналіз свідчить, що зростання зумовлене не такими факторами, як покращення економічної ситуації в країні, зростання реальної заробітної плати населення, легалізація тіньових заробітних плат, а насамперед:

— змінами в податковому законодавстві (введення нових об'єктів оподаткування, розширення існуючої бази оподаткування, зміна ставки податку тощо), які зумовили зростання податкового навантаження на трудові доходи;

— різкою девальвацією гривні та пов'язаних з нею інфляційних процесів (з 2014 року гривня знецінилась більше ніж утричі — із 7,99 грн/\$ у лютому 2014 року до 24,00 грн/\$ у грудні 2015 року і продовжує девальвувати — станом на 17.09.18 курс становить 28,15 грн/\$).

Одним із ключових чинників, який вплинув на номінальне зростання надходжень ПДФО, є інфляція. Як свідчать дані, номінальні надходження ПДФО до Зведеного бюджету в 2017 році були у 3,6 рази вищі за показники 2011 року. Проте за 6 років реальне зростання

Таблиця 3. Частка ПДФО у податкових надходженнях місцевих бюджетів

Роки	Частка ПДФО у податкових надходженнях місцевих бюджетів
2011	73,97
2012	71,13
2013	70,82
2014	71,63
2015	55,92
2016	53,76
2017	55,05
2018	59,02

Таблиця 4. Ставки податку з доходів громадян у країнах ЄС

Країна	Ставка податку (не пасивні доходи)	
	мінімальна	максимальна
Франція	10,52%	47%
Німеччина	14%	45%
Великобританія	7,5%	45%
Швеція	29%	60%
Норвегія	30,5%	41,7%
Україна	18%	18%

надходжень ПДФО склало лише 20 % (в порівнянних цінах 2010 року). Реальних фіскальних ефектів від ПДФО не спостерігається незважаючи на постійне підвищення мінімальної заробітної плати (із 01.01.2011 по 01.01.2018 вона зросла на 295 %), зміни ставки оподаткування та інші новації в результаті податкових реформ 2014—2016 років. Більше того, у 2014—2015 роках реальні надходження ПДФО скоротилися. Це, насамперед, зумовлено зменшенням кількості платників податків, у тому числі через анексію Криму та воєнний конфлікт на Сході України, зростанням безробіття та еміграцією населення.

Варто зазначити, що до 2015 р. мобілізовані суми податку на доходи фізичних осіб розподілялись між ланками бюджетної системи в наступному порядку:

- місто Київ — 50% у кошик власних доходів;
- міста обласного значення — 75% у кошик власних доходів, 25% до бюджетів областей;
- міста районного значення, селища та села — 25% у кошик власних доходів, 50% до районного бюджету, 25% до бюджетів областей.

У 2015 р. пропорції розподілу між бюджетами сплачених сум податку на доходи громадян було дещо змінено, в зв'язку з тим, що у квітні 2014 року Уряд схвалив основний концептуальний документ — Концепцію реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади, та було затверджено План заходів щодо її реалізації, які дали старт реформі.

Для реалізації положень Концепції та завдань Плану заходів, необхідно було внести зміни до Конституції України, а також сформувати пакет нового законодавства.

Зміни до Конституції мали вирішити питання утворення виконавчих органів обласних та районних рад, реорганізації місцевих державних адміністрацій в органи контролю-наглядового типу, дати чітке визначення адміністративно-територіальної одиниці — громади.

Проте Верховній Раді України прийняти подані Президентом України зміни до Конституції щодо децентралізації не вдалося.

Відповідно Уряд України з 2014 року розпочав реформу в межах чинної Конституції.

Було сформовано і діє основний пакет нового законодавства, впроваджено першочергові законодавчі ініціативи, а саме: Закони про внесення змін до Бюджетного та Податкового кодексів України.

Завдяки цим змінам відбулася фінансова децентралізація і місцеві бюджети за останні роки за рахунок ПДФО зросли на 73,09 млрд грн: з 62,56 млрд у 2014 до 135,65 млрд грн у 2018 році.

Зростання було досягнуто, завдяки:

1) перерозподілу в 2015 році часток зарахування ПДФО між бюджетами, а саме:

до бюджету міста Київ почало зараховуватися 40% доходів від ПДФО;

до решти місцевих бюджетів зараховується: 25% до державного бюджету, 15% до обласного бюджету, 60% до бюджетів відповідної території.

2) збільшенню ставки ПДФО з 15% до 18% у 2016 році (табл. 3).

Отже, внаслідок зміни бюджетного розподілу мобілізованих сум ПДФО, частка податку зменшилась у доходах місцевих бюджетів, і це попри те що здійснюється реформа децентралізації влади в Україні, згідно з якою: децентралізація — передача повноважень та фінансів від державної влади якнайближче до людей — органам місцевого самоврядування.

Інституційний механізм регулювання полягає у взаємодії державних та місцевих органів з приводу розподілу податку між бюджетами за допомогою організаційної системи зв'язків та правових норм.

Також з метою розробки пропозицій щодо формування в Україні оптимальної системи оподаткування доходів фізичних осіб доцільним є вивчення наявних механізмів справляння прибуткового податку в Європейських країнах. Європейська система оподаткування полягає в тому, що її утворюють на основі прогресивної шкали (Франція, Німеччина, Великобританія, Швеція, Норвегія та інші) та діє загальне правило: ті, хто заробляє більше — платять більше.

Особливістю є те що податок складається з двох частин: місцевого (комунального) та державного (Швеція, Норвегія...), та органам місцевого самоврядування надано право самостійно встановлювати ставку податку від залежності від потреб (табл. 4).

У нашій країні були спроби запровадження вищевикладеної прогресивної шкали стягнення податків, але вони не завершилися успіхом.

У більшості країн Європи ПДФО належить до місцевих податків і регулюють ставки місцеві органи самоврядування, а в Україні — тільки держава, що в умовах децентралізації влади не відповідає потребам сьогодення.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Отже, організація ефективного державного регулювання ПДФО в умовах децентралізації влади є надзвичайно важливим завданням сьогодення.

Визначено ключові напрями та запропоновано шляхи удосконалення механізмів державного регулювання ПДФО. Зокрема нагальною є потреба удосконалення

правового, економічного, інституційного механізму для відмови від лише фіскальної спрямованості податку та для створення умов впровадження соціально-регулятивної функції податку, з метою розширення органів які мали б право встановлювати ставки податку.

Виходячи з вищевикладеного, існування проблем щодо адміністрування податку в Україні, та з врахуванням досвіду демократичних, економічно розвинених країн Європи виділяю групу рекомендацій щодо вдосконалення механізму оподаткування доходів громадян в умовах децентралізації:

1. Необхідно запровадити механізм прогресивної шкали оподаткування доходів. Відповідно до позитивного досвіду Європейських країн, прогресивна шкала має використовувати помірні ставки від 18% до 40%, що дасть змогу підвищити податкове навантаження на платників, які мають високий рівень, що призведе до збільшення надходження до бюджету країни.

2. Варто відмовитися від фіскального підходу адміністрування ПДФО та впроваджувати регулюючий механізм через встановлення неоподаткованого мінімуму доходу, з якого ПДФО не буде справлятися. Основною метою вдосконалення ПДФО має бути підвищення рівня суспільного добробуту, що діє на користь самих платників податків.

3. Законодавчо закріпити можливість встановлення ставки ПДФО органами місцевого самоврядування в залежності від потреб та можливостей громади.

4. Доцільно було б переглянути норму розподілу ПДФО між місцевими та державним бюджетом у бік збільшення частки, яка залишатиметься в розпорядженні ОМС аж до повного залишення надходжень ПДФО в місцевих бюджетах.

5. Здійснювати реальну боротьбу з корупцією для набуття впевненості платників ПДФО, у використанні сплачених податків, розпорядниками коштів, виключно в інтересах платників податків.

Подальшими розробками в цій проблемі є наукове обґрунтування запровадження прогресивних ставок ПДФО, обґрунтування впровадження рівня доходу громадянина, який не буде обкладатися податком. Для наповнення бюджетів громад доцільно розглянути варіанти відмови від перерозподілу ПДФО між державним та місцевим бюджетами, та спрямувати надходження від ПДФО виключно до ОМС.

Література:

1. Електронний кодекс України: [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2456-17/ed20180101>
2. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
3. Стратегія сталого розвитку "Україна-2020" від 12 січня 2015 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>
4. Code general des impots / Загальний податковий кодекс Французької республіки [Електронний ресурс]. — Режим доступу <https://www.legifrance.gouv.fr/affichCode.do?cidTexte=LEGITEXT000006069577&dateTexte=20180407>
5. Einkommensteuergesetz (Deutschland) / Закон про податок на прибуток в Федеративній Республіці Німеч-

чина [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.gesetze-im-internet.de/estg/index.html>

6. Taxation in the United Kingdom /Оподаткування в Сполученому Королівстві [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.gov.uk/government/publications/rates-and-allowances-income-tax>

7. Гречко А.В. Перспективи реформування податкової системи України в умовах євроінтеграції / А.В. Гречко // Економіка та управління національним господарством. — 2014. — № 3. — С. 60—70.

8. Юришана Л.В. Податок на доходи фізичних осіб: механізм стягнення та джерело доходу бюджету України / Л.В. Юришана // Финансы, учет, банки. — 2016. — № 1 (21). — С. 215—224.

9. Непочатенко О.О., Боровик П.М., Парій Д.Ю. Оновлений механізм справляння податку на доходи фізичних осіб: проблеми та перспективи. / О.О. Непочатенко // Економіка. Управління. Інновації. — 2016. — 1 (16).

References:

1. Verkhovna Rada of Ukraine (2010), The Law of Ukraine "Budget Code of Ukraine", available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2456-17/ed20180101> (Accessed 15 may 2019).
2. Verkhovna Rada of Ukraine (2010), The Law of Ukraine "Tax code of Ukraine", available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (Accessed 11 may 2019).
3. Verkhovna Rada of Ukraine (2015), The Law of Ukraine "Ukraine 2020 Sustainable Development Strategy", available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5/2015> (Accessed 11 may 2019).
4. Parliament of France (2019), The Law of France "Code general des impots", available at: <https://www.legifrance.gouv.fr/affichCode.do?cidTexte=LEGITEXT000006069577&dateTexte=20180407> (Accessed 16 may 2019).
5. Bundestag (1934), The Law of Germany "Einkommensteuergesetz", available at: <https://www.gesetze-im-internet.de/estg/index.html> (Accessed 22 april 2019).
6. The official websites of all government departments and many other agencies and public bodies (2019) "Taxation in the United Kingdom", available at: <https://www.gov.uk/government/publications/rates-and-allowances-income-tax> (Accessed 30 april 2019).
7. Grechko, A.V. (2014), "Prospects for reforming Ukraine's tax system in the context of European integration", Ekonomika ta upravlinnia natsional'nyh hospodarstvom, vol. 3, pp. 60—70.
8. Yurchyshena, L.V. (2016), "Individual income tax: mechanism of collection and source of income of the budget of Ukraine", Fynansy, uchet, banky, vol. 1 (21), pp. 215—224.
9. Nepochatenko, O.O. Borovik, P.M. and Pariy, D.Y. (2016), "The mechanism of taxation of individuals' income is updated: problems and prospects", Ekonomika. Upravlinnia. Innovatsii, vol. 1 (16), available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/eui_2016_1_16 (Accessed 4 Aug 2019).

Стаття надійшла до редакції 10.09.2019 р.